

Nye retningslinjer om samtykkekompetanse

Medisinsk forskning på pasienter som har redusert eller manglende kompetanse til å gi samtykke er helt greit, under visse forutsetninger, mener Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin.

Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin (NEM) har utarbeidet nye retningslinjer hvor de åpner for forskning på myndige personer uten samtykkekompetanse. Slik forskning mener NEM er greit i situasjoner hvor forskningen ikke kan utføres på personer som er i stand til å gi sitt samtykke, og dersom forskningen er til direkte og betydelig nytte for pasienten eller pasientgruppen det forskes på. Men får retningslinjene noen praktisk betydning? Ifølge leder i NEM, professor Georg Høyer, er det ikke sikkert.

– Vi har kun en rådgivende myndighet og har ingen mulighet til å sette dagsorden. Men vi håper at dette skal være et dokument som også får betydning for videre regelforståelse og rammevilkår, sier Høyer til Tidsskriftet.

Han sier retningslinjene er i tråd med lovgivningen, men i en mer liberal retning enn dagens praksis. Både Sosial- og helsedirektoratet, Helse- og omsorgsdepartementet og Datatilsynet tolker dagens lovverk strengere, noe mange norske forskere er oppgitt over. Flere har påpekt at det er til hinder for norsk medisinsk forskning.

Nylenna-utvalget har i sin innstilling slått fast at dagens regulering av medisinsk og helsefaglig forskning i Norge dels er mangelfull og dels er unødvendig komplisert og byråkratisk, og har blant annet foreslått en ny helseforskningslov. Saken ligger nå på Helse- og omsorgsdepartementets bord.

Leder i NEM, professor Georg Høyer, håper retningslinjene får betydning i den videre prosessen. Foto Lise Ekern

– Dette er helt klart et vanskelig og uavklart område i dag, ikke bare i Norge, men også internasjonalt. Det er positivt at NEM tar fatt i problemstillingen og på denne måten bistår med råd. Men det aller viktigste nå er at vi får en substansiell veiledning i form av en lov som gir mulighet til å forske på personer med redusert eller manglende samtykkekompetanse, sier Magne Nylenna til Tidsskriftet.

Les hele saken: www.tidsskriftet.no/9401

Eline Feiring
eline.feiring@legeforeningen.no
 Tidsskriftet

Nobelprisen for Helicobacter pylori

Barry J. Marshall og J. Robin Warren er tildelt Nobelprisen i medisin eller fysiologi for oppdagelsen av bakterien *Helicobacter pylori* og dens rolle ved gastritt og ulcussykdom. De to gjorde en oppsiktsvekkende oppdagelse da de fant at inflammasjon i magesekkenes slimhinne og sår i magesekken eller tolvfingertarm er resultatet av en infeksjon i magesekken, forårsaket av denne bakterien, skriver Nobelkomiteen ved Karolinska Institutet i Stockholm. Årsaken til ulcussykdom ble lenge knyttet til psykologiske faktorer og livsstil.

Les hele saken: www.tidsskriftet.no/9382

Massevaksinasjon mot influensa

Norske helsemyndigheter vil intensivere influensavaksineringsen, blant annet for å forberede seg mot en pandemi. Norge ligger på jumboplass i Europa når det gjelder influensavaksinasjon blant risikogrupperne, med en dekning på drøyt 30%. Målet er 75% dekning innen neste år. Folkehelseinstituttet vil sikre seg en tidlig tilgang på vaksiner og et bedre system for massevaksinasjon.

Les hele saken: www.tidsskriftet.no/9388

Disputerer som aldri før

I løpet av første halvår i år var det avlagt 126 medisinske doktorgrader ved norske universiteter. Dermed ser det ut til å gå mot nok et rekordår. Til sammenlikning har de tilsvarende tallene for første halvår i 1999–2002 ligget på mellom 79 og 90 doktordisputaser. Totalt er det gjennomført 482 doktordisputaser første halvår 2005, 44 flere enn samme periode i fjor. Trolig vil antallet på årsbasis for første gang overstige 800 i 2005, viser tall fra Doktorgradsregisteret ved Norsk institutt for studier av forskning og utdanning.

Les hele saken: www.tidsskriftet.no/9354

Kan ikke si opp pasienter

Kan leger si opp vanskelige pasienter? Ifølge leder i Alment praktiserende lægers forening, Jan Emil Kristoffersen, kan de ikke det, selv om mange sannsynligvis har kjent behovet. Men det er helt greit å si at «nå kommer vi ikke lenger, prøv en annen lege». En lege kan imidlertid nekte å behandle en pasient som ber om behandling som er vitenskapelig dokumentert unyttig.

Les hele saken: www.tidsskriftet.no/9369

Dikemark feirer 100 i siste liten

I år er det 100 år siden de første pasientene kom til Dikemark sykehus. Snart er det gamle sykehuset historie. Driften i Asker trappes ned og er planlagt avvirket i løpet av en femårsperiode. Virksomheten skal flyttes til Ullevål universitetssykehus i Oslo. De gamle og æverdige bygningene på Dikemark vil bli lagt ut for salg, og kan blant annet bli boliger.

Les hele saken: www.tidsskriftet.no/9339